

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 12 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Meščanje — volilci!

Naši kandidatje za volitve v mestni zbor so:

Za II. volilni razred, ki voli 13. aprila:

Alojzij Bajer, c. kr. računski revident in hišni posestnik.

Peter Grasselli, deželnega glavarja namestnik, hišni posestnik itd.

Fran Potočnik, stavbeni svetnik.

Za I. volilni razred, ki voli 14. aprila:

Josip Kušar, predsednik trgovinske in obrtnijske zbornice.

Dr. Alfonz Moše, odvetnik.

Dr. Fran Papež, odvetnik.

Ivan Vilhar, hišni posestnik.

Narodni centralni volilni odbor.

V Ljubljani, 11. aprila.

—r.— O dolžnostih javnega učitelja se lahko tako ali tako govori! O teh dolžnostih se je uže mnogo prepiralo, ali vsa mnenja strinjala so se v tem, da mora javni učitelj strogo paziti na to, da nikdar ne postane smešen. Javni učitelj postaviti se ima na vzorno stališče in njegovo ime mora biti kakor jasno zrkalo, katerega vršine niti najmanjši dihi skaliti ne sme! Kakor Bog stoji pred svojimi učenci — ali njegovi vplivi izginejo kot rosa pred solncem, kakor hitro mladina opazi, da je učitelj, katerega je ljubila do sedaj, podvržen vsem slabostnim človeškega rodu, da je podvržen tudi tistej večnej bolezni, ki se imenuje — smešnost! **Dr. Mrhal**, kandidat obupne nemške klike, podal se je sedaj mej nasprotnike grof Taaffejeve vlade, katera uživa posebno zaupanje cesarjevo, in mi ga bodejo metali kakor slabo blago iz roke v roko in z ostrimi očmi kazali bodejo na vse smešnosti, s katerimi je njegova kandidatura uže v prvem pričetku

bila oddana. Ko je gospod dr. Mrhal prevzel to kandidaturo, pozabil je popolnoma na zavod, ki mu je izročen v varstvo, pozabil je čisto na mladino, katero bi moral vnemati za vzore in za vednost. Kakor navaden političen kričar podal se je na razburjenega političnega življenja trg ter priporoča ondu, jednak staremu židu, ki prodaja staro obleko, raztrgano in malovredno svojo kandidaturo! On, učitelj, moral bi biti miroljuben, ali sedaj je kandidat boja, sedaj je s svojim nastopom razdražil in razburil javno mnenje bolj, kot vsakdo izmed drugih kandidatov, koje so Nemci dvignili na zarjavele svoje ščite! In nam se ta razdraženost dozdeva po polnoma opravičena, ker do sedaj še nismo bili navajeni, da bi nam bili javni učitelji vrivali se v politične prepire! V istini, učitelj, ki svojej lokalnej slavohlepnosti žrtvuje nedotakljivo svoje stališče, kojemu je na puhlih

nogah stoječa kandidatura več kot pa blagor mu izročena zavoda, imeti mora trdejšo kožo od nosoroga v afriških puščavah, in uže sama oko liščina, da je oglašil svojo kandidaturo pri takej priliki, kakor jo je oglašil gospod dr. Mrhal, morala bi najbolj strogo disciplinarno kaznen poklicati nad lehkomišelnega učitelja! Za Boga, kake razmere nastale bodo po naših učiteljskih, če bodo tuji naši učitelji hipoma postali najsrdečiji fanatiki mej političnimi našimi moslemi! Kam bodejo zagazili s svojo mladino, če se bodo dan za dnevom trgala imena javnih naših učiteljev po narodnih novinah?! Kake razmere se bodo ustvarile po naših učiteljskih, če bodo vodje naših gimnazij, naših realk postali substituti dr. Schreyja z nalogo, po vladi in po slovenščini udrihati tedaj, kadar bi pri tem plemenitem poslu zadržan bil triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey. In ali mislite, da se bode mladina še vedno s tisto

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Druga knjiga.

V.

(Dalje.)

Marijana vrgla je plač na počivalnik v kotu stoječ. — „Imenujte me Marijano, Vazilij Fedotič, a ne „gospica“. Tudi služabnice ne potrebujem. Zato nissem od tam šla, da bi mi tu stregli. Tudi na mojo obleko ne glejte; priprostejše nimam. To bode vse drugače postalo.“

Obleka iz rujavega drap (de dames narejena bila je sicer priprosta ali videlo se je, da jo je večča roka v Petrogradu izdelala po najnovejši modi.

„Ako nečete služabnice, vzemite si Tatjano za pomočnico, kakor je v Ameriki navadno. A čaj bode vendar pili? Zdaj je še zgodaj in utrujena sta gotovo oba. Jaz moram zdaj v tvornico; pozneje se vidimo in . . . ako kaj treba, recite to le Pavlu ali Tatjani.“

Marijana segla mu je hitro v roke.

„Kako naj se vam zahvalim, Vazilij Fedotič?“ je rekla in ga ljubo vsa ginena gledala.

Solomin gladil je malo ročico.

„Ako bi rekel: to nij hvale vredno, ne govoril bi resnice; za tega delj rečem rajši, da mi je vaša hvala največje veselje. In tako je prav! Torej na svidenje! Pojdi Pavl.“

Marijana in Neždanov ostala sta sama.

Ona hitela je k njemu in ga z istim pogledom v oči gledala ko Solomina, — le še bolj je bila vesela, še bolj ginena.

„Priatelj!“ mu je rekla. „Ti si ne moreš misliti, kako prijazno, kako lepo se mi to stanovanje zdi, ako ga primerjam bogatim sobanam, ki sem jih zapustila. Reci mi, si li vesel?“

Neždanov prijel jo je za roko in rekel: „Jaz sem srečen Marijana, da to novo žitje začenjam s teboj. Ti mi bodeš vodilna zvezda, ti mi bodeš podpora, ti mi bodeš dajala novih močij in novega poguma . . .“

„Dragi Aleša! — Toda . . . zdaj moram najprej svojo opravilo urediti. Ostani ti tačas v tej sobi, jaz se koj vrnem.“

Marijana šla je v drugo sobico in vrata za seboj zaklenila. — Malo na to jih zopet odpre in

reče: „Je-li Aleša, kako pošten in vrl človek je ta Solomin!“ Potem se je zopet zaklenila.

Neždanov stopil je k oknu ter gledal v mali vrtec . . . stara jablana pala mu je posebno na oči, toda utisek nij bil neprijeten. Neždanov odprl je potem svoj kovček ali iz njena nij nič vzel, nego le ves zamišljen pred njim stal . . .

Četrt ure kesneje prišla je Marijana umitim in veselim obrazom iz svoje sobe; nekoliko trenutkov po njej vstopila je Tatjana, Pavlova žena s samovarjem v roki.

Ona je bila baš nasprotje svojemu nekako cigansko izgledajočemu soprogu: bila je ona prava ruska, okrogla in polna žena, z rujavimi lasmi, velikimi lepimi zobmi in jako dobrimi očmi. Oblečena je bila v čedno, akoprām uže iznošeno iz katuna narejeno haljino, debele nje roké bile so sicer velike, ali ne grde. Mirno pozdravila je mladi par ter umljivo rekla: „Da ste zdravi!“ Nato razložila je service na mizo.

Marijana stopila je k njej ter rekla:

„Dovolite mi Tatjana, da vam pomagam. Dajte meni samo jeden prtič.“

„Ne gospica, mi smo takšnih stvari vajeni. Vazilij Fedotič, mi je vse rekel. Ako kaj trebate,

ljubeznijo ozirala k vam, če se bode povrnili k svojim katedram kot politični bankeroterji, kakor se je ozirala takrat, ko mej svoje pouke še niste mešali umazanih kapelj kranjsko-nemške politične modrosti? Najhujša obsodba dr. Mrhalove kandidature obstoji v tem, da se mi v interesu učeče se mladine sami z grozo spominamo posledic, ki binastale potem, če bi vladni oponent in narodni naš nasprotnik kandidat dr. Mrhal pri volitvi propadel, ter se poparjen in s prokletstvom smešnosti udarjen povrnil k svojej višjeji realiki!

In od takega človeka, ki je svoje kandidaturi na ljubo igral s svojim vplivom pri mladini, ki je na Vljubo Deschmann-Schaffer-Schreyju morda zaigral svoje vplive pri mladini, ki je učiteljsko svojo resnost žrtvoval za tako skledico leče, kakor je politično prijateljstvo naše nemške klike, od takega človeka naj se ne pričakuje, da bode mestne interese resno, značajno in neomahljivo zastopal. Z jedno besedo, s tem, da je dr. Mrhal pri tacihi političnih razmerah in pod zdanjo vlado oglašil svojo kandidaturu, odkril se je kot lehkomišelnega in nevostnega učitelja. Lehkomiseln in nevosten učitelj pa tudi ne bode resen in vesten mestni zastopnik! To v premislek našim volilcem! Sicer pa tudi denes še nismo spregovorili zadnje besede o dr. Mrhalu. Takim političnim začetnikom se mora [pot do prihodnje nemške slave kolikor mogoče s trnjem posuti, da se bodo spominali, kedaj da so mir kalili mej nami ter napravljali fakično opozicijo pravičnej vladi!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. aprila.

Naš presvitli cesar in cesarica obiskala bosta tržaško razstavo; stanovala bosta v Miramare. Če se pa o tej priliki snide naš vladar z laškim kraljem, nij gotovo. Nekateri listi trdijo, da bi bil to najprimernejši čas. Listi trdijo, da bi ta shod imel velik političen in nacijski pomen.

„Narodni list“ od 8. t. m. poroča o položaju na jugu: Glede slednjih operacij v Krivošiji se zelo molči. Več dni bilo je prepovedano iti v Krivošije. Dne 2. t. m. čuli so se poki topov proti vstašem, kateri so bili v skalah Zagvozdku proti Pazuhu, Mačji Stopi in Vrnjniku skriti. Prvi pravi napad se je vršil v 3. dan t. m. Vstaši so se začetkom zelo ustavljali in boj je trajal poldrugo uro; ko pa so uvideli nevarnost, zbežali so da bi po ovinkih prišli na ravno isti kraj, kar pa se jim nij posrečilo. Vstaši imeli so veliko izgubo. Izmed naših se je pripeljalo 8 ranjenih v Ritzano, mej katerimi so bili trije težko ranjeni. Dva izmed njih sta bila še le zvečer iz skrivnega kota ranjena, ko so čete uže ves dan preiskovale gore. V jutro pri početku boja prigodila se je čudovita epizoda. Major lov-

skega bataljona opozoval je z daljnogledom položaj vstašev. Sovražna krogla pa je zadela daljnogled, ga popolnem razdrobila in majorja nekoliko oprasnila na senci. Glede operacij na Belej Gori do zdaj nij še poročil.

V finančnem ministerstvu vrše se, kakor se je poročalo, razprave o upravi Hercegovine in Bosne. Kot podlaga teh razprav so baje poročila barona Krausa, kateri je kratko pred začetkom vstaje potoval po okupiranih deželah na povelje vlade, dalje poročila deželne vlade v Sarajevu. V delegacijah se je večkrat izrekla želja po umneji administraciji okupiranih dežel. Kako pa se bode uravnala ta uprava, se do zdaj še nij določilo. Res da bode ta uprava veljala precej denarja, a s tem se bode ljudstvo privelo do blagostanja in mir bode, potem se nij več bati vstaje, se ve da, če bode ta uprava umno izvršena. Čudni so glasovi nekaterih levičarskih listov, oni zopet hote preprečiti uravnavo ustave.

Vnanje države.

Iz Ruske dobajajo neprijetne vesti, da so se v Kijevu pokazali zopet z veliko silo nihilisti. Več uradnikov in dijakov so zaprli.

Mej Grki jelo se je zelo delati in agitirati za to, da se rešijo Grki pod turško oblastjo in naj se zedinijo z Grško.

Iz Tunezije se poroča, da Francozje zbirajo večjo vojsko na meji proti Tripolisu, ker so tudi Turki tamošnjo svojo armado pomnožili za 30 000 mož.

Na Gladstonovo prizadevanje dobil bode otok Ciper svojo ustavo in tako vstopil v vrsto konstitucionalno vladanih držav. Postavodajni svet iz 9 kristijanov in 3 mohamedanov bode v družbi s šestimi angleškimi uradniki od zdaj dalje se posvečeval o zakonih in davkih. Vender more kraljica vso ustavo spremeniti ali odstraniti.

V Irskem ponavljajo se zdaj tako pogosto agrarni umori, da bi bilo treba dati poseben predal v listu, če bi hoteli vse navesti.

Poročila iz Londona pripovedajo, da se tam smatra položaj v Egiptu zelo kritičnim. Narodna stranka razdeljena je v dva dela; jedna želi, naj bi sultan imel nadvladarstvo, druga pa hoče čisto avtonomijo.

Obsedni stan, kateri se je v nekaterih krajih Španije razglasil zaradi nemirov, odpravil se je zdaj v treh provincijah, v Barceloni pa je še v moči, ker je položaj še vedno isti.

Dopisi.

Iz Ljubljane 9. aprila. [Izv. dop.] (Tivoli in Švicarija.) Znano je, s kakšnim ponosom in samodopadanjem v znanej brošuri fakičnoz-nih mestnih očetov dr. Keesbacher pod naslovom „Sanitätswesen“ opisuje vse brezštevilne naredbes, ukaze in naprave, s katerimi je dozdani mestni zbor ljubljanski v zdravstvenih stvareh prav za nebodigatreba nadlegoval in z obilimi globami kaznoval mnoge meščane ljubljanske, ne pomislivši, da velik del prebivalstva ljubljanskega n. pr. Trnovo, Krakovo, Šempetersko predmestje, Kravja Dolina, Poljane, Kurja in Hradskega Vas itd. se živi o samem poljedelstvu in da se tedaj v takem na pol poljedelskem mestu naredbes o posprav-

ljanji smetij in gnoja in praznjenji stranišč ne morejo tako izvrševati, kakor n. pr. na Dunaji ali v Gradcu, če nečete velikemu delu našega meščanstva delati škode in od ust trgati mukruha. Ali čudno, da tisti mestni zbor, ki brž oglobi meščana, ako pred svojo hišo ne pograbi in ne pospravi konjske fige, ali ako po dnevi na svojo njivo pelje voz gnoja, da tisti mestni zbor sam svojih najelementarnejših in najpotrebnejših sanitarnih naredeb — ne izpolnjuje, kakor kaže naslednja dogodba.

Lansko leto začel je v mestnem gradu pod Turnom (Tivoli) razsajati tifus. Več prebivalcev tega gradiča, mej tem vsa obitelj oberstlajtenanta B., zbolela je za to grozno boleznijo in gospa tega oficirja je na tifusu tudi umrla. Ves svet se je čudil, kako se je mogel tifus začeti v tem gradu, ki stoji daleč od vseh hiš, na čistem zraku, na vzvišenem mestu, sredi krasnega vrta in na robu velikega gozda.

Ali to čudenje postajalo je še večje, ko se je zvedelo, da izmed mnogih gospodov, ki hodijo vsako jutro zajtrkovat mimo Turna v Švicarijo, zbolelo jih je tudi šest na tifusu! Začeli so grad preiskavati in kaj so našli! Našli so, da vseh 13 let, odkar na rotovži gospodari nemškutar-ska svojat, stranišča v Tivolskem gradu niti jedenkrat nijso bila izkidana in izpraznjena, tako da je grozni smrad okužil ves zrak po gradu in okolo njega!

Kaj pravite k temu vi, gospodine Keesbacher in vi, domine Kowatschtsch? Kje je bila v tem slučaju vajina strogost? Vem, da boste to stvar zaničavali in tajili, a jaz jo poročam iz ust moža, ki je sam v Tivoliji tifus nalezal ter 4 dolge mesece za to boleznijo ležal!

In kaj ste naredili iz krasne, zelene Švicarije? Kako lepo je bilo pred hišo v hladnej senci pod stoletnim orehom sedeti, pod košatimi kostanji počivati ter zreti v temnozeleno smreke in mecesne, ter pogledavati doli proti Ljubljani, katera se je skozi zeleno drevje bliščala s svojimi strehami in stolpi! A kakor knez Hohenlohe v Pratru svoj „Constantinhügel“, hoteli ste vi v Švicariji imeti svoj „Vandalenhügel“. Posekali ste zategadelj najprej krasni stoletni oreh, posekali potem senčnate kostanje, posekali naposled prekrasne smreke in mecesne ter namesto vse te prirodne krasote postavili tja dva velikanska — steklena salona, v katerih je po zimi mraz kakor v pasjej luknji, po letu pa vroče kakor v pekovski peči! In ker po letu nij prijetno na vročem solncu peči se v steklenem salonu, lepo hladno senco ste pa odpravili, morali ste skrbeti za umetno senco. Zbili ste nekoliko desk skupaj in zdaj s temi podnimi vrati vsako popoldne zastavljate solncu njegove gorke žarke. Kaj ne, to je lepo nadomestilo krasnega oreha! Vse mesto godrnjalo je na glas zoper tako

izvolite samo ukazati, nam bode drago, ako vam bode moogli ustreči.“

„Prosim vas Tatjana, ne recite mi „gospica“ ... oblečena sem sicer tako ... toda saj hočem ...“

Srpi pogled Tatjanin spravi je Marijano tako v zadrego, da je umolknila.

„No, kaj hočete?“ vprašala je Tatjana s svojim mirnim glasom.

„Glejte, prav za prav sem ... plemkinja; toda jaz se hočem vsega tega znebiti ... in postala bodem ... kakor so navadno ženske iz naroda.“

„Ah tako! No, zdaj vas umejem. Vi ste torej jedna tistih, ki bi rada zopet v narod, ki bi se rada pokmetila? — Ej, teh je dan denes mnogo!“

„Kako ste rekli: „pokmetiti se?“

„Da, tako to mi zovemo; — No, to je prav! Lepo je gotovo, narod buditi ... Ali težko, silno težko, in kako težko! Bog Vam daj mnogo sreče!“

„Pokmetiti se!“ ponavljala je Marijana. —

„Si li čul, Aleoša, midva se sva pokmetila!“

Tudi Neždanov se je smijal ponavljaje besedi „pokmetiti se!“

„A tale, jeli ta naš mož — ali brat?“ vpra-

šala je Tatjana in z veliko svojo roko posodo brisala ter oba dobrohotno pogledala.

„Niti mož, niti brat“ odgovorila je Marijana. Tatjana vzdignila je glavo in rekla:

„Torej le iz lastne, svobodne volje vkupe živita. Da, tudi to je dan denes uže navadno. Prej bilo je to le pri razkolniških v običaji, a zdaj je tudi pri družih ljudeh. Samo da je Bog dal svoj blagoslov — potem tudi popa nij treba! — Tudi pri nas v tvornici se to često primeri — in ne baš pri slabih ljudeh!“

„Kako lepo se izrazujete, Tatjana! Iz „svobodne volje“ ... ta izraz mi dopada. — Zdaj bi vas pak nekaj prosila. Jaz si morem novo obleko ali kupiti ali pri kom naročiti; takšno obleko, kakor jo imate vi, ali še prostejšo. Tudi čevlje, nogavice — vse tako, kakor je v vas. Denarjev imam dovolj.“

„Dobro, gospica, to je vse lahko mogoče ...“ No, no, saj ne bodem več „gospica“ rekla, samo nikari se ne jezite. Kako naj vas imenujem?“

„Marijana.“

„A kako je očetovo ime?“

„Čemu tega treba? Imenujte vi mene Marijana, kakor jaz vas Tatjano zovem.“

„To je uže tako — in vender nij. Recite mi še očetovo ime.“

„No dobro, moj oče zval se je Vikentjev. A vaš?“

„Moj se je zval Josip.“

„Torej vam bodem jaz rekla Tatjana Josipovna.“

„A jaz vam Marijana Vikentjevna. Tako je tudi lepše.“

„Vi bi tudi lahko z nami malo čaja pili, Tatjana Josipovna.“

„Ker je prvokrat, naj bode, Marijana Vikentjevna. To sicer nij v redu ... ali jeden kozarec, naj bode ... več pa ne, drugače me izpsuje moj Jegorič.“

„Kdo pa je Jegorič?“

„E, Pavel — Pavel Jegorič, moj mož.“

„Sedite, Tatjana Josipovna.“

„Uže sedim Marijana Vikentjevna.“

Tatjana se je vsedla in začela čaj piti. Pri vsakem požirku odgriznila je malo sladkorja ter pri tem mežikala in gledala kraj, kjer je košček odgriznila.

(Dalje prih.)

početje. In potem imate še pogum to grehoto zoper prirodo in normalen estetičen okus imenovati — „Verbesserung und Verschönerung“! Kaj pa še! Civis.

Iz Mokronoga. (Izviren dopis.) Pred enim mesecem vršila se je pri sv. Trojici pri Mokronogu volitev novega občinskega odbora, in ta je iz svoje srede hotel izvoliti skoraj jednoglasno za župana Franceta Tratarja iz Skrovnika. — A voditelj volitve j. g. Karol Dolinar iz Mokronoga, poučen od nekdanjega župana Mokronoškega, Pischmochta, govoril je volilcem vse drugače nego je pisal, samo da je dobil podpise odbornikov. Ko so odborniki vedeli, da so bili goljufani, niso hoteli dalje župana voliti in tako je bil zopet sklican za župana mladi Janez Okorn iz sv. Trojice, jako veren učenec mojstra Pischmochta.

Sedaj pa je večina občine s to volitvijo nezadovoljna, in prav za prav bi se morala volitev še enkrat vršiti, ker od okrajne oblasti itak nikdo navzočen ni bil.

Take reči se še dandanes gode pri taci občinah, v kojih nimajo nobene skušene glave, ter župana volijo, kateri je še čisto mlad in neskušen kakor je Janez Okorn.

Odbornikom pa bi mi dejali, da naj se potegnejo za svojo čast in narodnost.

Z Dunaja, 5. aprila. [Izv. dopis.] (Proti židovski zbor.) Agitacija proti židom na Dunaji narašča. Kamor se vabi na protizidovske zборе, vsakokrat je mnogo občinstva. Antisemitskega gibanja udeležijo se razni stanovi, najbolj pa stan obrtnikov.

Zadnji torek zbrali so se v četrtem mestnem okraju v dvorani „zu den drei Engeln“ kristijanski obrtniki. Došlo jih je nepričakovano mnogo. Na dnevnem redu bil je razgovor o „sedanjem položaju malega obrta in njega razmera proti časopisju.“ Na čelu odbora bil je rojen Dunajčan Holubek, ki je nedavno v 3. mestnem okraju govoril proti židom. Zborovanja udeležil se je tudi državni poslanec vitez Schönerer, mož, ki je ne samo ultra-Nemec, temveč tudi aranžiran antisemit. Ko je slednji vstopil v dvorano, bil je glasno pozdravljan od vseh navzočih.

Mnogoštevilen zbor nagovoril je potem Holubek blizu tako-le: Primate, mili sodržavljani, mojo presrečno zahvalo za to, da ste prišli iz vseh delov našega mesta v to dvorano. Velevažno vprašanje je danes na dnevnem redu. Od Vas je odvisno, je-li bodo nekdanji naši sinovi in vnuki blagoslovili naš spomin, ali pa bodo dunajskih meščanov potomci sodili o nas, da smo bili popolnoma popačen rod. (Odobranje.) Pred vsem Vas, državljani in patrijotje, prosim za moško vedenje in lep mir, da vzvišena stvar ne bode trpela škode. (Občno odobranje.)

Kar bomo obravnavali danes, tiče se meščanov, delavcev. Ta dva stanova sta slopa vsake redne države in nikdar ne smeta biti jeden drugemu sovražna, kajti oba sta plemenita po največji časti, po delu. (Dobro! Prav res! Tako je!)

Vi, častiti možje, reprezentantje meščanske kreposti, marljivosti, vsak od Vas najbolj ve, kako zelo žalostne, kako obupne so naše obrtne razmere. (Tako je!) Zato sem Vas sklical, da se o njih poučimo, da slišimo Vašo zrelo ralsodbo. Spoštujoc veličanstvo zakona, čemo razpravljati ter raziti se potem v miru, zjedinjeni po srci in duhu in odločeni na pogumno delo!

Vitez Schönerer bil je potem izvoljen predsednikom. On se zahvali za čast ter opomina navzočne, naj ne delajo škandala in hrupa. Vse, ki bi hoteli zborovanje motiti, spravil bode poseben odbor takoj kar natiroma iz dvorane. (Velik smeh in odobranje.) Nadeja se, da bode mir, ker so zbrani sami kristijani. (Dobro in živijo klici.)

Holubek govoril je potem mej živahnim odobranjem o židih. „Četiri in trideset let je temu, kar se je židom dalo polno ravnopravnost. (Živo odobranje in plosk.) Mislili smo, da se bodo po-

kazali vredne za dragocen dar. Žalibog pa smo se v svojej nadi zmotili. (Klici: Žalibog, žalibog!) Žid nij več naš sodržavljan, on je naš gospodar, naš mučitelj! Vkoval nas je v verige sužnja. (Vname se velikansk dolgotrajajoč plosk.) **Kristijana mora se oslabil, uničiti, onečastiti! Da, prišli smo tako daleč, da se v pristolici Habsburžanov kristijan zasramuje, ako prizna, da je kristijan,** da se nam kristijanom hoče prepovedati zborovanja, v katerih bi posvetovali se o svojih najsvetejših koristih. (Klici: Izvrstno govori! Res je! Dobro Holubek!)

V življenji narodov so trenutki, ko se marsikateri narod pogrezne v najhujšo spačenost. On se ne brani, naj se počne ž njim, kar hoče. A jedenkrat mu postane preveč; takrat vstane ter vrže raz sebe sramotno hlapčevstvo.

Ta trenutek prišel je tudi za Avstrijo. Če tudi marsikateri plašno še trese se, brojmo uže mnogo onih, ki so pogumno vstali. Ti zaslužijo hvalo narodov. (Neskončno odobranje.)

O da bi Vam, državljani, mogel opisati sramoto, katero trpite in ječite! O da bi mogel le z iskrico onega ognja Vas navdati, ki plameni v meni. Jaz pa sem nevešč umetnijam govornišva, a proste moje besede naj v vaših prsih najdejo odjek, kajti Vi ste možje! (Dobro! Izvrstno!)

Na vsakem polji političnega in društvenega življenja nadvladuje nas žid. Je-li to posledica njegove višje naobraženosti? O ne? (Viharen plosk.) To ga uči njegova vera in morala, kakor je popisana v knjigi „Talmud“. Veste-li, kaj da se v tej knjigi bere? **V očeh židov ste psi, osli in svinje!**

(Klici: Nesramno! To je škandal! Fej!) V dvorani nastane po teh besedah živahno gibanje. Žida, ki je govornika motil ter kazal svojo nezadovoljnost, tiščita dva odbornika iz dvorane. Policijski komisar opomni predsednika, da govornik ne govori o stvari; predsednik pa se mu odreže, da je to še le uvod k govoru. Na to nastane silen plosk v dvorani. Policijski komisar pa izjavi, da je zbor razpuščen. Po teh nepričakovanih besedah policijskega komisarja nastane neopisljiv vrišč in hrup. S pestmi bijejo ob mize, pobijajo steklenice, tolčejo s stoli, glasno se protestira zoper razpust zбора. Drugi pa zopet kriče: Prav Vam je, Vi čete tepsti žide. Naj Vas le razpusté. Policijski komisar kliče iz vse duše, a nihče ga ne posluša. Slednjič poleže se hrup. Sedaj kliče komisar: „V imenu postave pozivljem Vas, da se razidete popolnoma mirno, drugače rabiti bi moral silo! Sedaj še le prazni se počasi dvorana in hiti jih preko sto s Schönererjem na čelu v gostilnico „zum goldenen Sieb“, kjer so še glasno zabavljali čez žide in nasilstvo policije. Sklenili so, da bodo zopet sklicali zbor, kjer bodo razpravljali vprašanja o židovstvu. Resolucija, ki so jo hoteli predlagati, terja, da naj se vpliv židovstva omeji, kakor je to bilo do l. 1848. Naj se v tem oziru premene državni, deželni in občinski zakoni; posebno pa, da žid sme stanovati le v nekaterih njemu odločenih krajih; ako hoče začasno kam iti, naj se mu to dovoli s posebnim listkom, od kojega je plačevati davek in sicer le od 14 do 14 dnij; če se hoče preseliti, sme se mu to le takrat dovoliti, ako plača za to naznačeno takso; žid ne sme nakupiti se mestnih in deželnih zemljišč; za ženitev mora prositi dovoljenja; v službi naj ne ima žid kristijanskih deklet; obrtne in trgovske pravice naj se postavno omejijo; žid naj se ne sprejema v državne in občinske službe; razen navadnih davkov naj židje plačujejo tudi davek za toleranco, število toleriranih židov naj ne preseže ustanovljen broj.

Valovi protizidovske agitacije so torej dan na dan večji. Židovsko časopisje stori pa tudi vse, da mora razjarjenost zoper židovstvo množiti. O poslednjem zborovanju pišejo uprav nesramno. Policija dela z razpuščevanjem zborov najbolj samo zoper semite. Sedaj kriče o intoleranci, a njim bilo je dovoljeno dan na dan hujskati zoper narodnosti,

zoper kristijane. Sedaj žanejo, kar so sami ne- previdno sejali!

Domače stvari.

— (Zapljenjen) bil je naš sobotni list in sicer zaradi uvodnega članka „Nemškutarske laži in ljubljanske volitve“. Ker nas je zadela nenadno pred prazniki konfiskacija, nismo mogli takoj napraviti druge izdave, a napravili smo jo včeraj. Naj čestiti p. n. naročniki imajo potrpljenje!

— (Izid volitve v tretjem razredu.) Danes izvoljeni so od narodnega centralnega volilnega odbora priporočani kandidatje: **J. N. Horak s 185, dr. Valentin Zarnik s 182 in Ivan Hribar s 180 glasovi.** Nasprotni kandidatje dobili so: Hofman 38, Eberl 36 in Krimer 33 glasov. Večina narodnih volilcev je tedaj ogromna, stranka nasprotnikov pa v tem razredu skoro neznatna. Lani imeli so nemčurski kandidatje še 50 oziroma 48 glasov, tedaj nazadujejo leto za letom. Nadejamo se, da bode ta volitev izpodbujala volilce v drugem in prvem razredu, da tudi oni pokažejo svojo meščansko zavednost in narodno značajnost. Da se je v očigled uže gotovej zmagi v tem razredu udeležilo toliko volilcev, to priča o izvrstnej narodnej disciplini in neumornjej agitaciji. Živeli p. n. gg. volilci!

— (Znamenje časa.) **Iz prav zanesljivega vira smo izvedeli, da je gosp. grof Chorinsky svoj mandat kot mestni odbornik odložil.** Obžalovali smo lansko leto, da je g. grof se dal toliko prevariti, da je s svojim plemenitim imenom pokrival madeže fakijske stranke. Če se pa on sedaj, v odločilnem trenutku, baš pred novimi volitvami mestnemu odborništvu odpove, je nam to jasen dokaz, da za posredovalne in pomirjive namere, kakor jih mora imeti vsak uradnik Taaffejeve vlade, v sredinaših nemških fanatikov mesta nij. Gotovo je tudi to spoznanje grofa Chorinskega pritiralo do koraka, ki brez dvoma ne bode ostal brez važnih nasledkov.

— (Gg. volilcem II. in I. razreda!) Od več strani se čujejo pritožbe, da volilci niso vsi dobili glasovnic, da se je na nekatere nalašč pozabilo. Opozarjamo tedaj vse prezirane volilce, da naj zahtevajo glasovnice osobno pri magistratu, ali se pa oglase pri g. dr. Franu Papežu. Sicer pa je veljaven za volitev vsakeršen listič, na katerega se napišejo imena kandidatov, njih značaj in bivališče.

— (Občni zbor društva „Narodni dom“) moral se je zavoljo ljubljanskih mestnih volitev odložiti do 30. t. m. Program priobčimo o svojem času.

— (Požar.) Preteklo soboto pogorela je Wertheimerjeva fabrika za olje pri Zalogu pod Ljubljano, sicer znana pod imenom „Osterberger Oehlfabrik“. Zavarovana je bila pri tržaskem društvu „Riunione“ za 135.000 gld.

— (Hud mráz) v noči mej 6. in 7. t. m. poškodoval je na Dolenjem Avstrijskem sadje in vinograde. Jednaka poročila dohajajo z Ogrske. Sploh je zadnje dni preteklega tedna in velikonočne praznike prevladalo po vsej našej državi slabo vreme.

— (Čuden filolog.) Pred kakimi dvajsetimi leti naselil se je v Ljubljani dolg suh doktor medicine, po rodu Tirolec. Ker je kmalu uvidel, da v Ljubljani zdravniku brez znanja slovenskega jezika nij mogoče izhajati, najel si je nekega sedmošolca, da ga je učil našega jezika po nemško pisanej Potočnikovej slovnici. Dokler sta se po „travniku“ sprehajala, „rake“ trla in „žabe“ lovila, no, dotlej je uže še šlo. Huje se je godilo doktorju pri substantivih generis neutrius, kajti besede, kakor „gledišče, pribežališče“ izgovarjal je doktor dosledno nepravilno: „gledišce, pribezališce“. Pri pronominih je doktor uže potrpežljivost izgubljal, a ko mu celo učitelj pri glagolih začne razkladati zlogov različne vrste in razrede, ter tolmačiti verba perfectiva in imperfectiva, verba lucrativa, iterativa, frequenta-

tiva itd., tedaj dolgi suhi tirolski doktor popolnem izgubi svojo hladnokrvnost, jezen zgrabi ubogo Potočnikovo slovnico, ter jo zadrvi v skrajni kot svoje sobe, rekoč: „Der Teufel hole diese verfluchte Sprache!“ Potem pa plača in odstavi svojega učitelja, ki nam je potem ves razjarjen pripovedoval čuden uspeh in konec svoje instrukcije pri dolgem suhem tirolskem doktorji. A lahko si mislite, kako smo se čudili, ko je ravno tisti doktor jedno leto pozneje dobil dobro službo v deželni bolnici, ter z legalnim spričevalom dokazal, da zna popolnem dobro slovenski. Ugibali smo, kdo bi mu bil dal to spričevalo in naposled smo uganili to: Tedanji gimnazijalni ravnatelj dr. Mitteis, ki sam nij znal nobene slovenske besede, sestavil je neko izpraševalno komisijo, v kateri je samo eden komisar (prof. K.) znal slovenščino — nekoliko maltretirati. In ta čudna komisija dala je tirolskemu doktorju spričevalo, da je slovenskega jezika „in Wort und Schrift vollkommen mächtig“. Kdo je bil tisti doktor, tega bralcem nij treba praviti, saj njegovo ime ravno te dni paradira nabito po vseh oglih ljubljanskega mesta. Povedali smo pa to dogodbico iz starih časov samo za tega delj, da bode g. Deschmann vedel, zakaj je dr. Zarnik v zadnji seji mestnega zbora imel tako malo vere do — legalnega spričevala o znanji slovenskega jezika.

— (Prošnje za popolno izvedenje ravnopravnosti slovenskega jezika pred sodnijami in za prestavo nadsodnije iz Gradca v Ljubljano) poslala je državnemu zboru po poslanci g. dr. J. Vošnjaku tudi občina Medvode.

— (Umrli je) v Mozirji 10. t. m. ob polu dveh zjutraj v 49. letu Matevž Blaž, brat znane ruskega jezikoslovca Grega in lansko leto umrlega Franca Blaža. Bil je narodnjak z dušo in telesom. Dokaz temu je, da je še zadnji dan svojega trudapolnega življenja „Slovenski Narod“ zahteval. Ko ga je oddal, rekel je: „Hotel sem zvedeti, kateri so bili v Ljubljani voljeni, ali volitev vršila se bode še le 11. t. m. Bil je tudi ustanovitelj „Mozirske čitalnice“. Ranjki zapustil je soprogo in 4 otroke. Naj počiva v miru!

— (Požar.) Iz Velikih Lašič se nam piše dne 7. t. m.: Danes opoldne upepelil je požar, ki je nastal vsled neprevidnega ravnanja z zabelo, hišno poslopje Lovrenca Strleta na Bukovici pri Robu Zavarovan je bil pri banki „Slaviji“.

— („Vrtec“) je prinesel za mesec april našej slovenske mladini naslednje zabavno-poučno berilo: 1. Velikonočna (pesen); 2. Poslušaj glas vesti (daljša povest); 3. Vigred se budi (pesen s podobo); 4. Ošabno dekletce (povest s podobo); 5. Groznja (povest); 6. Pomazana suknjica (povest); 7. Zgodovinsko-mestopisni obrazi: Loka; 8. Prirodopisno-natoroznansko polje: Bober (s podobo); 9. Razne stvari: kratkočasnice, uganjke, slovstvene stvari itd. — Vrtec bo, kakor čujemo, prinesel zgodovinske črtice o vseh mestih naše kranjske dežele. Do zdaj so bili opisani: Kamnik, Kranj in Loka. Uže to daje posebno vrednost našemu „Vrtcu“ ter ga živo priporočamo v naročevanje.

Gospod urednik!

Sklicajte se na § 19 tiskovne postave podpisana posleta sledeči popravek za natis v „Slov. narodu“: „Kar je v št. 80. „Slov. naroda“ pod vrsto „Domače stvari“ v notici „Ljubljanski pohajkovelec“ rečeno, da je namreč Maks Krenner bivšega ljubljanskega župana Dežmana zaradi njemu podeljenega odlikovanja reda železne krone pri javnem shodu interpeliral: „Ob es der Herr Bürgermeister mit seiner Gesinnung für vereinbarlich finde, diese Decoration anzunehmen“ in da je Dežman na to prisiljen odgovor dal, je popolnoma neresnično, kir niti od Maksa Krennerja, niti od kake druge osebe ni bilo ne v kakem javnem shodu, ne o drugi priliki enako vprašanje na bivšega ljubljanskega župana stavljeno, toraj tudi njemu nigdar priložnost dana, se o tem izjaviti. Le samo pri slavnostni po-

delitvi imenovane dekoracije po tadašnjem deželnem predsedniku grofu Aleksandru Auerspergu v mestni dvorani je on izrekel: „Da njemu došlega odlikovanja ne smatra kot plačilo za kake svoje zasluge, temuž kot znamenje Najvišje blagovoljnosti in naklonenosti do Ljubljanskega mesta.“

Ljubljana 8. aprila 1882.

Karl Deschmann.
Max Krenner.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Petrograd 11. aprila. Giers imenovan je ministrom za vnanje poslove. O tem imenovanju govoreč pravi „Journal de St. Petersburg“, da ima to izredno pomirljiv pomen sklicevaje se na okrožnico glede ruske politike, katero je podpisal Giers o nastopu vladarstva carjevega v dan 16. marca 1881.

Razne vesti.

* (Ostrupljenje z rudečo volno.) Blizu pred jednim mesecem umrlo je, po poročilu „Golos“, 15 letno dekle Savelova v Koroči. Preiskovanje trupla je izkazalo, da se je z rudečo volno, katero je rabila za šivanje, ostrupila. Ona je namreč konec niti večkrat odgriznila, jo obdržala v ustih in jo zvečila. Ko je to delj časa ponavljala, jela je bljevati in na jedenkrat je umrla.

* (Hruška, ki rodi trikrat v letu sad.) V Stendalu na Saksonskem ima urar Bachhausen hruško, katera je rodila uže več let zaporedoma po trikrat na leto sad. Hruška stoji osamljena na ograjenem dvorišču in je menda žlahna maslenka. Prvi sad je precej velik, sočnat in okusen, drugi sad je nekoliko manjši, pa vender še okusen in sočnat, tretjikat cvete hruška meseca julija. Ta sad pa ne dozori več popolnoma in te hruške dosežejo komaj debelost oreha.

Darila za „Narodni dom“.

„Prvi klub za nabiranje prostovoljnih doneskov za „Narodni dom“ v gostilni pri „avstrijskem caru“ v Ljubljani“ je nabral v meseci februarju in marcu v svojih pušicah: V gostilni „pri avstrijskem caru“ . . . 28 gld. 29 kr. „pri Malidi“ . . . 14 „ 61 „ „pri Auerji“ . . . 6 „ 36 „ „pri Druškoviči vulgo Figabirt“ . . . 7 „ 20 „ „pri Mlinarji“ . . . 1 „ 85 „ „pri Urbančku“ . . . 1 „ 78 „ „pri Kolovratarju“ . . . 1 „ 70 „ V kavarni „pri Valvazorji“ . . . 15 „ 74 „ Vkupe . . . 77 gld. 53 kr.

Prostovoljnih doneskov od gg. članov kluba in drugih darov se je nabralo v meseci februarju in marcu . . . 170 „ 69 „ Vkupe . . . 247 gld. 22 kr.

Ker se bodo ti doneski vsaka dva meseca ponavljali tako dolgo, dokler se ne sezida „Narodni dom“ moramo le vzklizniti: Živio prvi klub, živela bratovščina sv. Jakoba!

Umrli so v Ljubljani:

4. aprila: Cirila Tomšič, učiteljeva hči, 15 dni, Mestni trg št. 9, za plućnico.
5. aprila: Ana Rebolj, užitinskega paznika hči, 8½ mes., Kladenske ulice št. 13. — Fran Modec, krojačev sin, 13 mes., Vozarski pot št. 5.
V deželni bolnici:
30. marca: Marija Lavrič, šivilja, 21 let, Poljanska cesta št. 42, za osepnicami. — Janez Stopar, dninar, 40 let, za plućnico. — Andrej Piskar, krojač, 43 let, za plućnico.

Dunajska borza

dné 11. aprila.

Enotni državni dolg v bankovcih . . .	76 gld. 45	kr.
Enotni državni dolg v srebru . . .	77 „ 10	„
Zlata renta . . .	93 „ 70	„
1860 državno pesojilo . . .	129 „ 90	„
Akcije narodne banke . . .	821 „ —	„
Kreditne akcije . . .	327 „ 90	„
London . . .	119 „ 95	„
Srebro . . .	— „ —	„
Napol. . .	9 „ 50	„
C. kr. cekini . . .	5 „ 64	„
Državne marke . . .	58 „ 65	„
4½. državne srečke iz l. 1854 . . .	250 gld. 119	25 „
Državne srečke iz l. 1864 . . .	100 „ 75	„

Tuji:

10. aprila.
Pri Slonu: Hren iz Gornjega Grada pri Celji. — German, Irš, Arko iz Zagreba.
Pri Malidi: Steiner iz Dunajskega Novega mesta. — Brenner z Dunaja. — Stuzzi iz Gorice. — pl. Szalay iz Pešte.
Pri avstrijskem cesarju: Madrazi iz Same. — Sturm iz Ljubljane. — Haffol iz Trsta.

(234—1)

4½. avstr. zlata renta, davka prosta . . .	93	20
Ogrska zlata renta 6½.	119	10
„ 4½.	88	10
„ papirna renta 5½.	87	10
5½. štajerske zemljišč. odvez. oblig. . .	104	—
Dunava reg. srečke 5½.	100 gld. 113	—
Zemlj. obč. avstr. 4½. zlati zast. listi . .	119	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	—
Kreditne srečke	100 gld. 179	—
Rudolfove srečke	10	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	128
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v. . .	209	25

Meteorološko poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm.
7. aprila	ob 7. uri	744.34 mm.	+ 0.6°C	smern. vzhod	jarno	0.00 mm.
	ob 2. uri	741.46 mm.	+ 12.1°C	smern. vzhod	jarno	
	ob 9. uri	739.75 mm.	+ 4.6°C	smern. vzhod	jarno	
8. aprila	ob 7. uri	739.83 mm.	+ 0.8°C	smern. vzhod	jarno	0.00 mm.
	ob 2. uri	738.10 mm.	+ 12.5°C	smern. vzhod	jarno	
	ob 9. uri	738.78 mm.	+ 7.4°C	smern. vzhod	oblačno	
9. aprila	ob 7. uri	735.49 mm.	+ 3.2°C	smern. sever	oblačno	0.00 mm.
	ob 2. uri	733.97 mm.	+ 7.8°C	smern. sever	oblačno	
	ob 9. uri	734.55 mm.	+ 2.4°C	smern. sever	jarno	
10. aprila	ob 7. uri	732.14 mm.	+ 2.2°C	brz. vetrije	nebežno	8.50 mm.
	ob 2. uri	731.42 mm.	+ 2.8°C	slabolen vzhod	deležno	
	ob 9. uri	731.69 mm.	+ 1.8°C	slabolen vzhod	oblačno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je zadnje dni na jugu precej močno, na severu pa le neznatno pal; vsled tega je bil pa še vendar tolikanj enakomerno razdeljen, da je bil razloček med maksimum in minimum le neznaten. Vetrovi so postali močnejši; prevladovali so skoro brez izjeme severni in vzhodni. Nebo je bilo prve dni popolnem jasno, zadnje dni pa ali deloma ali pa popolnem oblačno; sem pa tja tudi deževno; po gorah in v večjih krajih tudi v ravnini je pal sneg. Temperatura je vsled tega močno pala in je bila, če tudi ne posebno ekstremna, vender precej podnormalna; razloček med maksimum in minimum se je močnejše zravnil.

Andrej Net v Kranji

prodaja

cevi za vodotoče

z otlino 2-5 cent. (11 linij), s steno 1-5 cent. (½ palca) debelo in sicer meter po 60 kr. (seženj 1 gld. 20 kr.)

Prodajalec pride, ako je pisмено pozvan, na svoje troške gledati kraj za vodotoč. (233—1)

Hiša

v zdravem kraju se iz proste roke proda ali v najem. Pripravna je za krčmo ali za kupčijo vsake vrste; za stanovanje tujcev ali penzionistov. Hiša ima več sob in 3 kuhinje. Cena je nizka. — Več se zve pri lastniku

Jakobu Valentinciču

(173—2) v Bohinskej Bistrici.

L. EHRWERTH,

zobni zdravnik, v Gosposkih ulicah št. 1,

ordinira v vseh

zobnih boleznih

in postavlja zdaj

umetalne zobe in zobovje

dobro in brez bolečin. (77—18)

Grand Theatre mecanique.

Arena na Frana Josipa trgu.

V sredo dné 12. in v četrtek dné 13. aprila

velika predstava.

Začetek ob 7½. uri zvečer.

Nov program: I. del: Weierburg v Tirolskeji. II. del: Agra, stolica Mogulov v Indiji. III. del: Avtomatični umetniki, komični prizori mehaničnih plesalcev. Metamorfoze in premikajoče se diorame.

Cena prostorom je znana.

Spoštovanjem

Fr. Gierke.